

KERK 2025 – IN KERKORDELIJKE VOORSTELLEN

Deel 3: de predikant

Rapport van het generale college voor de kerkorde
aan de generale synode ter behandeling in eerste lezing

d.d. 11 oktober 2017

Kerk 2025 – de predikant

1 INLEIDING

In dit deel behandelt het generale college voor de kerkorde (verder GCKO) het onderdeel *De rechtspositie van predikanten* uit ord. 3 (art. 15-27) dat in april is aangehouden, en de kerkordelijke vertaling van de besluiten van de synode in april 2017 naar aanleiding van de nota *Naar een cultuur van mobiliteit*. De besluiten 3 t/m 5, 8, 9 en 13 komen hierbij aan de orde. De eerstgenoemde drie besluiten vragen een eigen behandeling, de laatste drie komen bij de behandeling van ord. 3-15 t/m 27 aan de orde.

10 Bij de tekstvoorstellen worden de oude en nieuwe tekst in kolommen naast elkaar gezet. Wijzigingen in de regelgeving worden vet weergegeven.

2 TAAK CLASSICALE VERGADERING (BESLUIT 3)

Besluit 3 betreft

15 een wijziging van de kerkordelijke taakstelling van de classicale vergadering, zodanig dat daarin de opdracht wordt opgenomen om met inachtneming van de identiteit van de gemeenten en predikanten een zodanige samenwerking tussen gemeenten te bevorderen dat zij vitaal kunnen functioneren en er voor predikanten arbeidsplaatsen van voldoende omvang beschikbaar zullen zijn.

20 Het arbeidsveld van de classicale vergadering wordt beschreven in ord. 4-15. De voorgestelde taak moet dan ook hier een plaats krijgen. In het besluit is opgenomen dat de samenwerking moet worden bevorderd met inachtneming van de identiteit van de gemeenten en predikanten. Dit is uiteraard zeer belangrijk, maar hoeft bij de taak niet apart te worden vermeld. In ord. 4-15 is al als
25 algemene regel opgenomen:

De classicale vergadering doet bij de vervulling van haar opdracht recht aan de binnen de classis voorkomende kerkelijke verscheidenheid.

Dit geldt voor alle taken en dus ook voor de nieuw te formuleren taak die met woorden van het besluit luidt:

30 het bevorderen van een zodanige samenwerking tussen gemeenten dat zij vitaal kunnen functioneren en er voor predikanten arbeidsplaatsen van voldoende omvang beschikbaar zullen zijn.

Het GCKO merkt op dat de term ‘arbeidsplaatsen’ minder geschikt is omdat die term verbonden is met werknemers. Het stelt in plaats daarvan de term ‘formatieplaats’ voor.

35 Het GCKO stelt verder een iets andere formulering voor, aansluitend bij de als derde genoemde taak van de classicale vergadering: het signaleren ... met het oog op, en wel:

- het bevorderen van samenwerking tussen gemeenten met het oog op de vitaliteit van de gemeenten en met het oog op het behouden dan wel verkrijgen van formatieplaatsen van voldoende omvang voor predikanten.

40 Naar het oordeel van het GCKO past deze taak het beste na de huidige taak 6. Het stelt daarom voor ord. 4-15 (uitgaande van de in eerste lezing aanvaarde nieuwe tekst) met de vetgedrukte woorden aan te vullen:

De classicale vergadering heeft tot taak:

- het leiding geven aan het leven en werken van de classis op haar verschillende arbeidsvelden en het ter hand nemen van al wat het kerkelijk leven in de classis kan bevorderen;
  - het vaststellen van het beleidsplan ter zake van het leven en werken van de classis;
  - 5 - het signaleren van wat leeft in de gemeenten met het oog op een goede vervulling van de dienst van ambtsdragers in de gemeenten, alsmede met het oog op het bevorderen van de onderlinge verhoudingen ;
  - het stimuleren van nieuwe vormen van kerkelijke presentie;
  - het zorgdragen voor de presentie van de kerk voor zover gemeenten aangeven daartoe niet of
10 onvoldoende in staat zijn;
  - het gestalte geven aan de verantwoordelijkheid van de gemeenten voor elkaar, onder meer door het bevorderen van de ontmoeting van gemeenten en wel in nauwe samenwerking met de voorzitter van het classicale college voor de visitatie en de werkgemeenschappen van predikanten;
  - 15 - **het bevorderen van samenwerking tussen gemeenten met het oog op de vitaliteit van de gemeenten en met het oog op het behouden dan wel verkrijgen van formatieplaatsen van voldoende omvang voor predikanten;**
  - het erop toezien dat de gemeenten haar roeping en taak nakomen, het advies en hulp bieden aan de kerkenraden en ambtsdragers;
  - 20 - het vaststellen van de grenzen tussen de plaatselijke gemeenten in het ressort van de regio;
  - het uitspreken jegens de generale synode van wat er leeft in de kerkenraden en de gemeenten die tot de *classis* behoren,
  - het geven van consideraties over haar door de generale synode voorgelegde vragen van belijden en kerkorde,
  - 25 - het behandelen van de verslagen van haar afgevaardigden naar de generale synode;
  - het representeren van de kerk in contacten met andere kerkgenootschappen, maatschappelijke organisaties, overheden en media in de regio;
  - het verrichten van alles wat verder naar de orde van de kerk van haar wordt gevraagd.
- De classicale vergadering doet bij de vervulling van haar opdracht recht aan de binnen de classis
30 voorkomende kerkelijke verscheidenheid.

3 BELEIDSPAN VAN DE GEMEENTE (BESLUIT 4)

Besluit 4 betreft

- een wijziging van de kerkordelijke bepaling over het vierjaarlijkse beleidsplan van een gemeente, zodanig dat daarin in ieder geval een paragraaf wordt opgenomen over de
35 mogelijkheid tot samenwerking binnen en buiten de gemeente, zodat de gemeente vitaal blijft en voor de predikanten arbeidsplaatsen van voldoende omvang blijven bestaan.

- In ord. 4-8 is vastgelegd dat de gemeente telkens voor vier jaar een beleidsplan vaststelt. De kerkorde geeft niet aan welke onderwerpen in het beleidsplan aan de orde moeten komen. In besluit
40 4 is besloten dat in de kerkorde moet worden opgenomen
- dat daarin [in het beleidsplan] in ieder geval een paragraaf wordt opgenomen over de mogelijkheid tot samenwerking binnen en buiten de gemeente, zodat de gemeente vitaal blijft en voor de predikanten arbeidsplaatsen van voldoende omvang blijven bestaan.
- 45 Uitvoering van dit besluit betekent een eenzijdige focus op dit onderdeel van het beleidsplan, alsof andere zaken niet evenzeer vanzelfsprekend deel uitmaken van het beleidsplan. Complicerend is dat de samenwerking niet onder de taken van de kerkenraad wordt genoemd. Een taak toekennen via een bepaling rond het beleidsplan is kerkordelijk minder juist.

Het GCKO stelt daarom voor – in overeenstemming met de bedoeling van het besluit – de samenwerking met andere gemeenten met het oog op de vitaliteit van de gemeenten en het verkrijgen dan wel instandhouden van predikantsplaatsen van voldoende omvang expliciet als taak op te nemen. Hiermee krijgt de kerkenraad de taak om ook expliciet rekening te houden met de belangen van ‘zwakkere’ buurgemeenten.

Het GCKO stelt dan ook voor om -in plaats van de gevraagde bepaling bij het beleidsplan - ord. 4-7-1 met de vetgedrukte woorden aan te vullen:

De kerkenraad heeft tot taak:

- 10 - de zorg voor de dienst van Woord en sacramenten;
- het leiding geven aan de opbouw van de gemeente in de wereld;
- de zorg voor de missionaire, diaconale en pastorale arbeid en de geestelijke vorming;
- het vaststellen van het beleidsplan ter zake van het leven en werken van de gemeente;
- 15 - het opzicht over de leden van de gemeente voor zover hem dat door de orde van de kerk is opgedragen;
- de zorg voor de vermogensrechtelijke aangelegenheden van de gemeente;
- **het in samenwerking met andere gemeenten bevorderen van de vitaliteit van de betrokken gemeenten en instandhouden dan wel verkrijgen van formatieplaatsen van voldoende omvang voor predikanten;**
- 20 - het bevorderen ter plaatse van de gemeenschap van de kerken;
- het bespreken van zaken die door de classicale vergadering worden of zijn behandeld;
- het vaststellen van de regelingen ten behoeve van het leven en werken van de gemeente;
- het verrichten van alles wat verder naar de orde van de kerk van hem wordt gevraagd.

4 VOORWAARDEN BEROEPINGSWERK (BESLUIT 5)

25 Besluit 5 betreft

een wijziging van de kerkordelijke bepalingen over de procedure voor het beroepingswerk, zodanig dat daarin wordt opgenomen dat de classicale vergadering bij het ontstaan van een predikantsvacature in een gemeente de bevoegdheid heeft om beleidsmatige randvoorwaarden aan te bevelen aan de vervulling ervan. Deze bevoegdheid ziet op de vitaliteit van de gemeenten en op arbeidsplaatsen van voldoende omvang voor de predikanten.

In het rapport was voorgesteld dat de classicale vergadering bevoegd is randvoorwaarden te stellen. De synode wilde hierin niet meegaan, en heeft besloten dat de classicale vergadering randvoorwaarden kan aanbevelen.

35 Het GCKO merkt op dat ‘randvoorwaarden aanbevelen’ een merkwaardige combinatie is. Iets is een voorwaarde of een aanbeveling. Het GCKO is van oordeel dat daarom beter gesproken kan worden over de bevoegdheid om aanbevelingen te doen. Uiteraard kan het breed moderamen ook zonder kerkordelijke bepaling aanbevelingen doen, maar de expliciete verwoording geeft kerkenraden de verplichting om zich over deze aanbevelingen te beraden.

40 In de nota staat over de randvoorwaarden:

Momenteel heeft het regionaal college voor de behandeling van beheerszaken de opdracht om bij een vacature te verklaren of een gemeente een nieuwe predikant kan gaan beroepen en zo ja met welke maximale werktijd (solvabiliteitsverklaring). De werkgroep is van oordeel dat de toetsing niet beperkt moet blijven tot een louter financiële. Zij moet worden uitbreid met een beleidsmatige toetsing door de classicale vergadering, waarbij gekeken

wordt wat nodig is gelet op zaken als het ledental, de kerkgang, het gebouwenbezit, de bestuurskracht van de gemeente en arbeidsplaatsen van voldoende omvang voor predikanten. Om deze reden is de werkgroep van mening dat in de procedure voor het beroepingswerk aan de classicale vergadering de bevoegdheid verleend moet worden om

5 beleidsmatige randvoorwaarden te stellen aan de eventuele vervulling van de vacature. Als de gemeente onvoldoende beleid heeft geformuleerd op het gebied van samenwerking, kan de classicale vergadering de gemeente opdragen een beter plan te maken, alvorens zij instemt met de vervulling van de vacature. De bevoegdheid van de classicale vergadering strekt nooit zover dat zij een gemeente kan voorschrijven een bepaalde predikant te

10 beroepen en houdt rekening met kenmerken van de gemeente (geografische ligging, modaliteit, beschikbare financiële middelen en gebouwen, aanwezige bestuurskracht e.d.) en met kenmerken van de predikanten (modaliteit, leeftijd, mogelijkheden op de arbeidsmarkt e.d.).

De beleidsmatige randvoorwaarden (beleidsmatige aanbevelingen) hebben dus vooral te maken met de vraag of een gemeente voldoende heeft onderzocht of door samenwerking met andere gemeenten de vitaliteit van de gemeente kan worden bevorderd en een predikant beroepen kan worden met voor de predikant voldoende werktijd. Omdat de term ‘beleidsmatige randvoorwaarden (of aanbevelingen)’ niet nauw omschreven is, stelt het GCKO voor om in formulering aan te sluiten bij de nieuw geformuleerde taak van de classicale vergadering:

15

20 het bevorderen van samenwerking tussen gemeenten met het oog op de vitaliteit van de gemeenten en met het oog op het behouden dan wel verkrijgen van formatieplaatsen van voldoende omvang voor predikanten (ord. 4-15-6; zie par. 2).

Willen de aanbevelingen enige zin hebben, dan zullen deze aan het begin van de procedure moeten worden gegeven. Het GCKO stelt daarom de volgende aanpassing van de tekst van ord. 3-3 voor. In lid 1 wordt in de huidige tekst gesproken over een adviesaanvraag bij ‘het daartoe aangewezen orgaan van de kerk’. Daarmee wordt bedoeld op een advies inzake predikanten of proponenten die mogelijk in aanmerking zouden kunnen en willen komen voor een beroep. Omdat dit advies pas relevant is nadat de kerkenraad eventuele aanbevelingen van het breed moderamen van de

25 classicale vergadering heeft besproken, is het beter deze tekst (licht aangepast) een plaats te geven ná de adviesaanvraag bij dit breed moderamen (nu in lid 1 ondergebracht) en na de toestemming van het breed moderamen om te beroepen (gewijzigd lid 2). Het GCKO merkt op dat hierdoor de voorbereidingstijd toeneemt. Het is dus gewenst om tijdig de aanvraag bij het breed moderamen te doen.

30

35 In ord. 3-3-2 wordt geregeld aan welke voorwaarden moet worden voldaan, alvorens een kerkenraad het beroepingswerk kan beginnen:

De kerkenraad gaat alleen over tot beroepingswerk indien de gemeente, blijkens een verklaring van het regionale college voor de behandeling van beheerszaken, in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen.

40

In ord. 3-17 worden extra voorwaarden gesteld bij het beroepen in deeltijd.

Ord. 3-17

2. Voor het uitbrengen van een beroep tot het verrichten van ambtelijke werkzaamheden in een deel van de volledige werktijd en voor het wijzigen van het percentage van de volledige werktijd waarvoor een predikant is beroepen, dient toestemming verkregen te worden van

45

het breed moderamen van de classicale vergadering, en als het gaat om een evangelisch-lutherse gemeente tevens van de synodale commissie van de evangelisch-lutherse synode. Bij de vraag om toestemming dient de in lid 3 bedoelde beschrijving te worden meegezonden.

- 5 3. In de beroepsbrief dient een nauwkeurige beschrijving te zijn opgenomen van de omvang van de werkzaamheden die binnen de in de beroepsbrief aangeduide werktijd dienen te worden verricht. Tevens dient in de beroepsbrief te worden aangegeven voor welke delen van het in artikel 9-1 omschreven dienstwerk van de predikant een andere voorziening wordt getroffen.

10 Het GCKO is van oordeel dat het inzichtelijker is als alle voorwaarden bijeen staan en stelt daarom voor de benodigde toestemming bij beroepen in deeltijd ook in art. 3 op te nemen, ter vervanging van het huidige lid 2 en ord. 3-17.

15 In lid 2 is opgenomen dat de kerkenraad advies moet vragen aan het breed moderamen. Omdat nu in beginsel voor elk beroep een adviesaanvraag als bedoeld in nieuw lid 1 en een toestemming als bedoeld in nieuw lid 2 (en dus een toetsing) nodig is, impliceert deze kerkordewijziging al met al wel een forse taakverzwaring voor het breed moderamen van de classicale vergadering. Het advies is niet bindend, maar ook niet vrijblijvend. De kerkenraad moet het advies serieus overwegen. Het GCKO stelt daarom voor dit ook als inspanningsverplichting op te nemen bij de voorwaarden in lid 2. Zoals hierboven al aangegeven wordt de adviesaanvraag die tot nu toe in lid 1 was opgenomen, nu in een nieuw lid 2a geplaatst, onder toevoeging van de woorden 'met het oog op mogelijke kandidaten':

	Ord. 3-3	
1	Voordat overgegaan wordt tot de verkiezing en beroeping van een predikant vraagt de kerkenraad ter zake advies aan het daartoe aangewezen orgaan van de kerk. In geval van een vacature in een evangelisch-lutherse gemeente overlegt dit orgaan met het daartoe aangewezen orgaan van de evangelisch-lutherse synode.	<i>Zie lid 2a</i>
2	De kerkenraad gaat alleen over tot beroepingswerk <i>Ord. 3-17</i> <i>Voor het uitbrengen van een beroep tot het verrichten van ambtelijke werkzaamheden in een deel van de volledige werktijd en</i>	De kerkenraad vraagt alvorens tot beroepingswerk over te gaan toestemming aan het breed moderamen van de classicale vergadering. Deze toestemming wordt verleend indien - de kerkenraad de predikant in werktijd van voldoende omvang kan beroepen dan wel naar het oordeel van het breed moderamen van de classicale vergadering voldoende gezocht heeft naar samenwerking met andere gemeenten; - de door de kerkenraad beoogde werkzaamheden van de predikant naar het oordeel van het breed moderamen passen bij de werktijd

	<p>voor het wijzigen van het percentage van de volledige werktijd waarvoor een predikant is beroepen, dient toestemming verkregen te worden van het breed moderamen van de classicale vergadering, en als het gaat om een evangelisch-lutherse gemeente tevens van de synodale commissie van de evangelisch-lutherse synode.</p> <p>Bij de vraag om toestemming dient de in lid 3 bedoelde beschrijving te worden meegezonden.</p> <p>In de beroepsbrief dient een nauwkeurige beschrijving te zijn opgenomen van de omvang van de werkzaamheden die binnen de in de beroepsbrief aangeduide werktijd dienen te worden verricht. Tevens dient in de beroepsbrief te worden aangegeven voor welke delen van het in artikel 9-1 omschreven dienstwerk van de predikant een andere voorziening wordt getroffen</p> <p>indien de gemeente, blijkens een verklaring van het regionale college voor de behandeling van beheerszaken, in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen.</p>	<p>van de te beroepen predikant.</p> <p>- de gemeente blijkens een verklaring van het classicale college voor de behandeling van beheerszaken in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen;</p> <p>Bij een beroep in deeltijd naar een evangelisch-lutherse gemeente dient tevens toestemming aan de synodale commissie van de evangelisch-lutherse synode te worden gevraagd.</p>
2a	<p><i>Lid 1:</i> Voordat overgegaan wordt tot de verkiezing en beroeping van een predikant vraagt de kerkenraad ter zake advies aan het daartoe aangewezen orgaan van de kerk. In geval van een vacature in een evangelisch-lutherse gemeente overlegt dit orgaan met het daartoe aangewezen orgaan van de evangelisch-lutherse synode.</p>	<p>Vervolgens vraagt de kerkenraad met het oog op mogelijke kandidaten advies aan het daartoe aangewezen orgaan van de kerk. In geval van een vacature in een evangelisch-lutherse gemeente overlegt dit orgaan met het daartoe aangewezen orgaan van de evangelisch-lutherse synode.</p>
3	<p>De kerkenraad van een wijkgemeente begint de voorbereiding van de verkiezing</p>	<p>De kerkenraad van een wijkgemeente begint het beroepingswerk</p>

en beroeping van een predikant eerst nadat de instemming van de algemene kerkenraad is verkregen.	eerst nadat de instemming van de algemene kerkenraad is verkregen.
---	--

5 ORD. 3-15 T/M 27

5.1 ALGEMEEN

5.1.1 Rol breed moderamen van de classicale vergadering

5 Het GCKO heeft gekeken naar de rol van het breed moderamen van de classicale vergadering met de vraag of de bemoeienis van het breed moderamen noodzakelijk is dan wel of een taak beter kan verschuiven naar de kleine synode. In de gevallen waarin het (voorbereidend) werk gedaan moet worden door het daartoe aangewezen onderdeel van de dienstenorganisatie stelt het GCKO voor het besluit te laten nemen door de kleine synode.

10 5.1.2 Losmaking

Er zijn verschillende manieren waarop voor een predikant de verbintenis aan gemeente, classis of kerk eindigt:

- door een verbintenis elders
- door emeritaat (art. 25)
- 15 - door beëindiging van de opdracht (art. 18 – tijdelijke dienst, art. 22-2 - predikanten in algemene dienst en art. 23-4 predikanten met bijzondere opdracht)
- door arbeidsongeschiktheid (art. 26a)
- op eigen verzoek van de predikant (art. 26-2)
- door een uitspraak van het generale college voor de ambtsontheffing (art. 20).

20 *Daarnaast eindigt de verbintenis uiteraard indien de predikant het ambt verliest, hetzij door een uitspraak van het generale college voor de ambtsontheffing (art. 21), hetzij op eigen verzoek (art. 26-1), dan wel door ontzetting uit het ambt als middel van kerkelijke tucht. Dit kan hier achterwege blijven: na die losmaking is betrokkene immers geen predikant meer.*

25 In al deze gevallen blijft de predikant in het ambt staan, in het eerste geval als dienstdoend predikant, in de andere gevallen buiten vaste bediening.

Het GCKO constateert verder dat de overgang van dienstdoend naar buiten vaste bediening wordt aangeduid als 'ontheven (in art. 26: eervol ontheven) worden van de werkzaamheden'. In art. 20-4 (na de uitspraak van het GCA) wordt daaraan toegevoegd dat betrokkene wordt losgemaakt van de
30 gemeente en in art. 26a (bij arbeidsongeschiktheid) is alleen sprake van 'losmaking van de gemeente'.

Het GCKO overweegt dat in alle gevallen kenmerkend is voor een dienstdoend predikant dat deze verbonden is aan een gemeente, een classis of aan de kerk, terwijl het kenmerkend is voor een predikant buiten vaste bediening dat deze verbintenis ontbreekt. De term 'losmaking van gemeente,
35 classis of kerk' is daarom beter dan 'ontheffing van werkzaamheden'. Het GCKO stelt voor in alle gevallen die term te gebruiken.

Gesproken wordt over 'worden' (wordt ontheven/losgemaakt). In de meeste gevallen gaat het echter niet om een actie, maar vindt de losmaking plaats door b.v. afloop van een termijn (tijdelijke dienst, termijn gesteld door het generale college voor de ambtsontheffing). In die gevallen waarin geen

(apart) besluit tot losmaking wordt genomen, kan beter gesproken worden over 'is': na afloop van de termijn is de predikant losgemaakt.

Telkens wordt daarbij vermeld de predikant die buiten vaste bediening raakt bevoegd is tot de bediening van Woord en sacramenten en dat deze tenzij deze aangeeft niet beroepbaar te kunnen zijn, beroepbaar predikant is. Dat laatste staat uiteraard niet bij losmaking vanwege emeritaat. Het GCKO stelt voor dit gevolg van losmaking eenmaal te vermelden (zie bij art. 15).

5.1.3 Wachtgeld

Een aantal malen wordt in ord. 3 vermeld dat de predikant recht heeft op wachtgeld. Ook in ord. 10-9-7 (zie par. 7) wordt recht op wachtgeld genoemd. Wachtgeld na tijdelijke dienst en in situaties van vermindering van arbeidsongeschiktheid (en dus het verminderen van de arbeidsongeschiktheidsuitkering) wordt alleen in de generale regeling vermeld. Laatstgenoemde situatie wordt in ordinantie 3 niet genoemd en kan dus alleen in de GR worden vermeld. Het GCKO constateert dat de generale regeling een goede weergave van de wachtgeldregeling bevat, en dat in de ordinanties volstaan kan worden met de vermelding dat er wachtgeld is zoals in de generale regeling bepaald. Het stelt daarom voor de vermelding van het recht op wachtgeld in specifieke situaties uit de ordinanties te verwijderen en te volstaan met de vermelding dat er een wachtgeldregeling is die in de generale regeling rechtspositie predikanten verder is uitgewerkt (zie bij art. 16). Het GCKO merkt daarbij op dat de hoogte en duur van het wachtgeld een zaak is van het georganiseerd overleg predikanten.

5.2 ORD. 3-15

Zoals boven aangegeven bij 5.1.2 stelt het GCKO voor de overgang van dienstdoend predikant naar predikant buiten vaste bediening op te nemen in art. 15. Tevens stelt het voor de beroepbaarstelling van predikanten buiten vaste bediening, nu geregeld in ord. 3-27-2 bij deze bepaling op te nemen. Het GCKO heeft zich daarbij afgevraagd of het wenselijk is de verlening (lid 4) en verlenging (lid 4a) van de beroepbaarstelling 'telkens met vier jaar' te veranderen in een beroepbaarstelling 'voor onbepaalde tijd'. Dat zou minder administratieve handelingen van de kleine synode vergen. Maar het zou ook betekenen dat de kerk na verloop van tijd nauwelijks nog zicht zou hebben op wie beroepbaar predikant zijn. Dat laatste weegt voor het GCKO zwaarder.

Het stelt dus slechts een herformulering van art. 15 voor, zonder overigens inhoudelijke wijziging.

Daarbij is oud lid 2 nu voor lid 1 geplaatst, waarbij de emeriti zijn onderscheiden van de (strikt genomen: overige) predikanten buiten vaste bediening, omdat de eersten niet meer beroepbaar zijn.

	Artikel 15. Onderscheid in ambtelijke werkzaamheden	Artikel 15 De predikanten van de kerk
1	(oud lid 2:) De predikanten van de kerk worden onderscheiden in dienstdoende predikanten en predikanten buiten vaste bediening.	De predikanten van de kerk worden onderscheiden in dienstdoende predikanten, emeriti en predikanten buiten vaste bediening.
2	(oud lid 1:) Zij die zijn toegelaten tot het ambt van predikant in de Protestantse Kerk in Nederland kunnen worden beroepen tot en bevestigd in het ambt van predikant om verbonden te worden aan een gemeente, een classis, de evangelisch-lutherse gemeenten tezamen of de kerk.	Zij die zijn toegelaten tot het ambt van predikant in de Protestantse Kerk in Nederland kunnen worden beroepen tot en bevestigd in het ambt van predikant om als dienstdoend predikant verbonden te worden aan een gemeente, een classis, de evangelisch-lutherse gemeenten tezamen of de kerk.
3	De dienstdoende predikanten worden	De dienstdoende predikanten worden

	<p>onderscheiden in</p> <ul style="list-style-type: none"> - predikanten, bevestigd als predikant voor gewone werkzaamheden, dan wel als predikant in algemene dienst of als predikant met een bijzondere opdracht; en - predikanten-geestelijk verzorger, bevestigd als predikant in algemene dienst dan wel als predikant met een bijzondere opdracht. 	<p>onderscheiden in</p> <ul style="list-style-type: none"> - predikanten, bevestigd als predikant voor gewone werkzaamheden, dan wel als predikant in algemene dienst of als predikant met een bijzondere opdracht; en - predikanten-geestelijk verzorger, bevestigd als predikant in algemene dienst dan wel als predikant met een bijzondere opdracht.
4	<p>De predikanten buiten vaste bediening worden onderscheiden in:</p> <ul style="list-style-type: none"> - emeritus predikanten - beroepbare predikanten - overige van de werkzaamheden ontheven predikanten. 	<p>Predikanten die zonder een nieuwe verbintenis worden losgemaakt van de gemeente, de classis, de evangelisch-lutherse gemeenten tezamen of de kerk blijven als emeriti dan wel als predikanten buiten vaste bediening bevoegd tot de bediening van Woord en Sacramenten.</p>
4a	<p><i>Betrokkene behoudt als predikant van de kerk de bevoegdheid tot de bediening van Woord en sacramenten, en is, tenzij deze de kleine synode laat weten dat de omstandigheden het onmogelijk maken een beroep in overweging te nemen, beroepbaar predikant voor een periode van vier jaar. Deze periode kan telkens met vier jaar door de kleine synode worden verlengd.</i></p>	<p>Een predikant buiten vaste bediening wordt na de losmaking voor een periode van vier jaar beroepbaar, tenzij deze de kleine synode laat weten dat de omstandigheden het onmogelijk maken een beroep in overweging te nemen. Deze periode kan telkens met vier jaar door de kleine synode worden verlengd.</p>
4b	<p><i>Art. 27-2</i> <i>Een predikant buiten vaste bediening die niet beroepbaar is, wordt op eigen verzoek door de kleine synode, al of niet onder voorwaarden, beroepbaar gesteld, tenzij het belang van de kerk zich daartegen verzet. Betrokkene is beroepbaar predikant voor een periode van vier jaar. Deze periode kan telkens met vier jaar door de kleine synode worden verlengd.</i></p>	<p>Een predikant buiten vaste bediening die niet beroepbaar is, wordt op eigen verzoek door de kleine synode, al of niet onder voorwaarden, voor een periode van vier jaar beroepbaar gesteld, tenzij het belang van de kerk zich daartegen verzet.</p> <p style="text-align: right;">Deze</p> <p>periode kan telkens met vier jaar door de kleine synode worden verlengd.</p>
5	<p>Indien in de orde van de kerk sprake is van predikant wordt daarmee bedoeld de dienstdoende predikant, tenzij uit enige bepaling van ordinantie of generale regeling blijkt dat de desbetreffende bepaling alleen betrekking heeft op de predikant voor gewone werkzaamheden.</p>	<p>ongewijzigd</p>

5.3 ORD. 3-16

In lid 4 wordt gesproken over de rechtspositieregeling van predikanten voor gewone werkzaamheden. Zoals boven sub 5.1.3 aangegeven stelt het GCKO voor hierbij de

5 wachtgeldregeling te vermelden. Tevens is in dit lid nog sprake van alleen pensioenvoorziening. Na

de splitsing van pensioenvoorziening en arbeidsongeschiktheidsverzekering moet ook deze verzekering in dit lid worden vermeld.

	Artikel 16. Algemeen	
4	Voor een predikant voor gewone werkzaamheden geldt een rechtspositieregeling, waarin het traktement, de pensioenvoorziening en de bijkomende voorwaarden zijn beschreven. Deze rechtspositieregeling, neergelegd in de generale regeling voor de rechtspositie van predikanten, komt tot stand na overleg met het daartoe aangewezen orgaan van de kerk. De uitvoeringsbepalingen worden vastgesteld in het georganiseerd overleg.	Voor een predikant voor gewone werkzaamheden geldt een rechtspositieregeling, waarin het traktement, de pensioenvoorziening, de arbeidsongeschiktheidsverzekering, het wachtgeld en de bijkomende voorwaarden zijn beschreven. Deze rechtspositieregeling, neergelegd in de generale regeling voor de rechtspositie van predikanten, komt tot stand na overleg met het daartoe aangewezen orgaan van de kerk. De uitvoeringsbepalingen worden vastgesteld in het georganiseerd overleg.

5 5.4 WERKTIJDVERMINDERING (BESLUIT 8)

Besluit 8 betreft

een wijziging van de kerkordelijke bepalingen voor werktijdvermindering van predikanten, zodanig dat deze bij dreigende financiële tekorten eerder in samenhang met andere maatregelen kan worden toegepast, en niet pas nadat alle andere middelen van bezuiniging zijn uitgeput en er al sprake is van structurele exploitatietekorten. Het college beschrijft daarbij expliciet de initiërende rol van de gemeente, de toetsende en bestuurlijke rol van de klassicale vergadering en het regionaal college voor de behandeling van beheerszaken en de rol van de kleine synode bij het opstellen van toetsingscriteria. De invoering van de gewijzigde regeling wordt zodanig gepland dat de Beheercommissie centrale kas predikantstraktementen in staat is de te verwachten extra wachtgeldkosten die de wijziging met zich zal meebrengen, tijdig te begroten.

Werktijdvermindering anders dan op verzoek van de predikant is nu geregeld in GR

Rechtspositiepredikanten art.20-5:

Indien aan het breed moderamen van de klassicale vergadering, gehoord het regionale college voor de behandeling van beheerszaken, gebleken is dat een kerkenraad niet langer in staat is aan zijn financiële verplichtingen jegens de predikant te voldoen wordt tijdelijk aan de gemeente een lening dan wel bijdrage verstrekt vanwege de kerk. De kerkenraad is verplicht tot het nemen van dan wel het meewerken aan die maatregelen, die naar het oordeel van het regionale college voor de behandeling van beheerszaken noodzakelijk zijn om, al dan niet tezamen met andere gemeenten, weer aan de verplichtingen te kunnen voldoen. Indien naar het oordeel van het regionale college alleen een oplossing gevonden kan worden door vermindering van de werktijd van de predikant dan wel door losmaking van de predikant zal de kerkenraad tot vermindering van de werktijd dan wel losmaking van de predikant kunnen overgaan, twee jaar nadat het regionale college dit oordeel heeft uitgesproken. Bij vermindering van de werktijd dan wel de losmaking wordt de predikant een wachtgelduitkering verstrekt.

Naar het oordeel van het GCKO kan de gevraagde uitbreiding van de mogelijkheid om een predikant te ontheffen van werkzaamheden niet zonder aanpassing van ordinantie 3. De huidige regel staat al op gespannen voet met het beroep voor onbepaalde tijd, maar hier breekt de (geld)nood de wet. Bij

5 verruiming zal de wet (de ordinantie) deze mogelijkheid moeten bieden.

In de huidige bepaling is vastgelegd dat de predikant twee jaar de tijd krijgt voordat daadwerkelijk tot vermindering van werktijd of losmaking kan worden overgegaan. In het synodebesluit wordt deze periode niet genoemd. Het GCKO overweegt dat toepassing van de tweejaarstermijn kan betekenen dat de gemeente alsnog financieel aan de grond komt te zitten (of zelfs dat een lening moet worden

10 aangegaan). Het overweegt verder dat een dergelijk besluit niet uit de lucht komt vallen, zodat ook de predikant kan weten van de slechte financiële situatie. Toch acht het het gewenst dat de predikant zo mogelijk tijd krijgt om naar een andere werkplaats om te zien. Het stelt daarom voor dat het breed moderamen niet alleen instemming moet geven, maar ook de datum aangeeft waarop de vermindering van werktijd dan wel de losmaking geëffectueerd kan worden.

15 Deze bepaling past het best in ord. 3-16 na de bepaling over de financiële verantwoordelijkheid van de kerkenraad voor de predikant.

Ord. 3-16-6 (nieuw)	Indien dit naar het oordeel van het classicale college voor de behandeling van beheerszaken met inachtneming van de toetsingscriteria opgesteld door de kleine synode, voor het voortbestaan van de gemeente wenselijk¹ is, en het breed moderamen van de classicale vergadering daarmee instemt, kan de kerkenraad de werktijd van de predikant verminderen, dan wel de verbintenis met de predikant beëindigen op of na de door het breed moderamen bij haar instemming aan te geven datum.
------------------------	---

Art. 20-5 GRRP kan daarmee vervallen. De daar genoemde verplichting van de gemeente om mee te werken aan oplossingen wordt al – ook voor andere gevallen – verwoord in de (vooralsnog ter

20 informatie) voorgelegde nieuwe generale regeling vermogensrechtelijke aangelegenheden. In art. 28-1 GRRP (recht op wachtgeld) moet de verwijzing naar art. 20-5 gewijzigd worden in een verwijzing naar ord. 3-16-6. Zie bij paragraaf 6.

25 5.5 PREDIKANT IN DEELTIJD (ORD. 3-17)

In lid 2 wordt geregeld dat het breed moderamen van de classicale vergadering toestemming moet verlenen voor het beroepen in deeltijd en dat daarbij het werkplan moet worden meegezonden. Het GCKO stelt voor dit hier te laten vervallen en verwijst daarvoor naar het voorstel onder paragraaf 4 met betrekking tot ord. 3-3-2.

30 In lid 2 wordt ook geregeld dat het breed moderamen van de classicale vergadering betrokken is bij wijziging van het werktijdpercentage. Het GCKO stelt voor ook dit te handhaven.

	Huidige tekst (ord. 3-17)	Voorstel
2	Voor het uitbrengen van een beroep tot het verrichten van ambtelijke werkzaamheden in een deel van de volledige werktijd en voor het wijzigen van het percentage van de	..... Voor het wijzigen van het percentage van de

¹ Als de financiële doorrekening deze verruiming niet mogelijk maakt, kan wenselijk vervangen worden door noodzakelijk. GR art. 20-5 kan ook dan vervallen.

<p>volledige werktijd waarvoor een predikant is beroepen, dient toestemming verkregen te worden van het breed moderamen van de classicale vergadering, en als het gaat om een evangelisch-lutherse gemeente tevens van de synodale commissie van de evangelisch-lutherse synode.</p> <p>Bij de vraag om toestemming dient de in lid 3 bedoelde beschrijving te worden meegezonden.</p>	<p>volledige werktijd waarvoor een predikant is beroepen, dient toestemming verkregen te worden van het breed moderamen van de classicale vergadering, en als het gaat om een evangelisch-lutherse gemeente tevens van de synodale commissie van de evangelisch-lutherse synode.</p>
--	--

5.6 PREDIKANT IN TIJDELIJKE DIENST (ORD. 3-18; BESLUIT 9)

Besluit 9 betreft

5 een wijziging van de kerkordelijke bepalingen inzake de tijdelijke dienst van predikanten, zodanig dat de classicale vergadering en het regionaal college voor de behandeling van beheerszaken gezamenlijk de bevoegdheid krijgen toestemming te geven voor het uitbrengen van een beroep in tijdelijke dienst, waarbij een evenwichtige toets wordt toegepast op de gerechtvaardigde belangen van de gemeente enerzijds en de gerechtvaardigde belangen van de predikant anderzijds. De invoering van de gewijzigde

10 regeling wordt zodanig gepland dat de Beheercommissie centrale kas predikantstraktementen in staat is de te verwachten extra wachtgeldkosten die de wijziging met zich zal meebrengen, tijdig te begroten.

15 De huidige bepaling voor tijdelijke dienst is ruim geformuleerd: “in bijzondere omstandigheden” kan de kerkenraad in tijdelijke dienst beroepen, indien het breed moderamen van de classicale vergadering hiermee instemt. In besluit 9 wordt gesproken over een toestemming door de classicale vergadering en het classicale college voor de behandeling van beheerszaken gezamenlijk. Hieruit wordt duidelijk dat ook financiële aspecten een rol kunnen spelen.

20 In het besluit wordt ook gesteld dat rekening gehouden moet worden met de belangen van de gemeente en die van de predikant. Het GCKO vertaalt dit zo, dat de toestemmende instanties ervan overtuigd moeten zijn dat tijdelijke dienst de enige oplossing is voor de gemeente. De classicale vergadering heeft immers tot taak het bevorderen van samenwerking tussen gemeenten met het oog op de vitaliteit van de gemeenten en met het oog op het behouden dan wel verkrijgen van formatieplaatsen van voldoende omvang voor predikanten (voorstel, zie paragraaf 2).

25 Het GCKO brengt dit onder woorden door als voorwaarde op te nemen dat het voor het welzijn van de gemeente noodzakelijk(!) is. De classicale vergadering zal dat alleen kunnen uitspreken als alle andere mogelijkheden (samenwerking, samengaan) uitgesloten zijn.

30 Voorwaarde blijft zo dat tijdelijke dienst de enig overgebleven optie is. Daarmee is nog geen sprake van verruiming van mogelijkheden.

In het rapport Naar een cultuur van mobiliteit wordt wel gesproken van verruiming:

35 In de nota *Kerk 2025: een stap verder* wordt gesteld dat tijdelijke dienstverbanden geen doorsneepraktijk moeten worden in de kerk vanwege de zorgplicht van de kerk jegens de predikanten. Ook vindt de nota het inzetten van de tijdelijke dienst niet geraden om daarmee het laatste middelen van de gemeente uit te putten of de gemeente zo lang mogelijk is staat te stellen zelfstandig te blijven voortbestaan. Niettemin pleit de nota ervoor de mogelijkheden voor tijdelijke dienstverbanden te verruimen. De nota denkt aan projecten ter

sanering van een gemeente in een situatie van krimp of aan projecten tot revitalisering van het gemeentelven.

5 De werkgroep² ondersteunt het pleidooi van de genoemde nota tot ruimere inzet van de figuur van de tijdelijke dienst. Een tijdelijke dienst kan in bepaalde situaties een goede oplossing zijn voor de gemeente en kan een kans op werkgelegenheid bieden voor een predikant. Tegelijkertijd is de werkgroep van oordeel dat geen misbruik van deze figuur moet worden gemaakt doordat predikanten hierdoor onnodig in hun bestaanszekerheid worden bedreigd of doordat gemeenten onnodig lang hun zelfstandig voortbestaan proberen zeker te stellen.

10 De werkgroep stelt daarom voor dat aan de classicale vergadering en het regionaal college voor de behandeling van beheerszaken gezamenlijk de bevoegdheid wordt verleend om in situaties waarin een gemeente daarom verzoekt, te toetsen of inzet van een tijdelijke dienst een gerechtvaardigde oplossing is.

15 Ook in dit citaat komt naar voren dat tijdelijke dienst een uitzondering is en moet blijven. In het citaat uit Kerk 2025 wordt gesproken over projecten. Daarmee wordt aangesloten bij wat nu al bedoeld is met 'bijzondere omstandigheden'. Tegelijkertijd is er sprake van verruiming van de mogelijkheden. Naar het oordeel van het GCKO kan deze verruiming alleen worden bereikt door de minimale termijn te laten vervallen dan wel te verlagen en eventueel verlenging mogelijk te maken. Het GCKO overweegt dat het laten vervallen van een minimale termijn (dan wel het verlagen van de minimale termijn) en het verlengen van de termijn nadere doordenking vraagt. Het acht een nadere studie waarbij ook het georganiseerd overleg predikanten betrokken wordt noodzakelijk alvorens een en ander in kerkordelijke bepalingen te kunnen vormgeven.

20 Toch meent het GCKO dat een lichte aanpassing mogelijk is en daarmee enige flexibiliteit te geven. Het stelt daarom voor de minimale termijn te verlagen tot drie jaar, en een eenmalige verlenging mogelijk te maken van maximaal 2 jaar.

25 Het GCKO overweegt dat een predikant in principe eerst vier jaar na de verbintenis aan de gemeente beroepbaar is. Als de tijdelijke dienst korter is zal de predikant eerder beroepbaar moeten zijn. Het GCKO stelt daarom voor toe te voegen dat een predikant in tijdelijke dienst beroepbaar is. Het GCKO stelt de volgende tekst voor:

	Ord. 3-18	
2.	In bijzondere omstandigheden kan een predikant of een proponent beroepen worden voor de duur van een nader aan te geven aantal jaren. Dit aantal jaren bedraagt ten minste vier.	De kerkenraad kan een predikant of proponent beroepen voor de duur van een nader aan te geven aantal jaren, indien dit naar het oordeel van het breed moderamen van de classicale vergadering, blijkt een verklaring van het classicale college voor de behandeling van beheerszaken, met het oog op de vitaliteit van de gemeente noodzakelijk is. Dit aantal jaren bedraagt ten minste drie. Een predikant in tijdelijke dienst blijft in afwijking van het bepaalde in ord. 3-4-2
3.	Voor het uitbrengen van een beroep op een predikant of een proponent voor een beperkt aantal jaren dient toestemming gegeven te worden door het breed moderamen van de classicale vergadering.	

² Het gaat dus om de werkgroep die het rapport Mobiliteit opstelde.

		beroepbaar.
3		<i>Vervalt (opgenomen in 2)</i>
4	<p>Het voor een beperkt aantal jaren aangegane verband kan alleen worden verlengd voor onbepaalde tijd.</p> <p>Vindt geen verlenging plaats, dan wordt de predikant ontheven van de werkzaamheden.</p> <p>Betrokkene behoudt als predikant van de kerk de bevoegdheid tot de bediening van Woord en sacramenten, en is, tenzij deze de kleine synode laat weten dat de omstandigheden het onmogelijk maken een beroep in overweging te nemen, beroepbaar predikant voor een periode van vier jaar. Deze periode kan telkens met vier jaar door de kleine synode worden verlengd.</p>	<p>Het voor een beperkt aantal jaren aangegane verband kan , indien dit naar het oordeel van het breed moderamen van de classicale vergadering, met instemming van het classicale college voor de behandeling van beheerszaken, met het oog op de vitaliteit van de gemeente noodzakelijk is, éénmaal met ten hoogste twee jaar worden verlengd.</p> <p>Vindt geen verlenging plaats, dan is de predikant losgemaakt van de gemeente.</p> <p><i>(rest vervallen; zie voorstel ord. 3-15-4)</i></p>

5.7 VRIJSTELLING VAN WERKZAAMHEDEN (ORD. 3-19)

Bij spanningen kan het breed moderamen van de classicale vergadering vrijstelling van werkzaamheden verlenen. Het GCKO merkt daarbij op dat dit besluit door de classispredikant genomen kan worden als voorlopige besluit³ (als de betreffende tekst in tweede lezing is aanvaard).

- 5 In **lid 1** is bepaald dat overleg nodig is met de betrokken kerkenraad en de betrokken predikant, en als het om een evangelisch-lutherse predikant gaat, met de synodale commissie. Dit laatste belemmert in ernstige mate de gewenste slagvaardigheid: de synodale commissie vergadert niet dagelijks. Het GCKO stelt daarom voor om het overleg met de synodale commissie te vervangen door overleg met de president van de evangelisch-lutherse synode⁴. Om dezelfde reden stelt het
- 10 GCKO voor het overleg vooraf met het classicale college voor de visitatie te laten vervallen. Uiteraard zal de classispredikant zo mogelijk overleg hebben met de voorzitter van het college, maar dat hoeft niet apart te worden vermeld. In spoedeisende gevallen moet de classispredikant een voorlopig besluit als hier bedoeld kunnen nemen, om dat achteraf te laten toetsen.
- 15 In **lid 2** wordt onder meer bepaald dat de vrijstelling voor een beperkte periode wordt verleend. Het GCKO merkt op dat het nodig kan zijn dat deze periode wordt verlengd indien b.v. een losmakingsprocedure is gestart. Het GCKO stelt voor de mogelijkheid van verlenging van de vrijstelling in te voeren aan het slot van lid 1, en wel steeds voor beperkte tijd of – indien een procedure bij opzicht of bij het generaal college voor de ambtsontheffing (naar ord. 3-20) is gestart –

³ In eerste lezing is bepaald dat de classispredikant voorlopige maatregelen kan nemen in de zaken waarin het [breed] moderamen van de classicale vergadering kan besluiten (ord. 4-16a-5). In tweede lezing wordt 'voorlopige besluiten' voorgesteld.

⁴ Alvorens dit voorstel aan de generale synode kan worden voorgelegd, dient het advies van de evangelisch-lutherse synode worden ingewonnen (ord. 4-23-2). De evangelisch-lutherse synode heeft inmiddels positief geadviseerd.

totdat deze procedure is afgerond. Het gaat hier om een kan-bepaling: het breed moderamen kan ook besluiten dat de vrijstelling bijvoorbeeld slechts ten dele (met het oog op bepaalde werkzaamheden van de predikant) wordt gehandhaafd, of zelfs dat een lopende procedure geen belemmering is om het ambtelijke werk toch weer op te pakken.

5

	Huidige tekst (ord. 3-19)	Voorstel
1	<p>Indien in een gemeente spanningen optreden in verband met ontwikkelingen in de gemeente of het functioneren van de predikant kan het breed moderamen van de classicale vergadering na overleg met de kerkenraad en met de predikant en in geval van een predikant die verbonden is aan een evangelisch-lutherse gemeente in overleg met de evangelisch-lutherse synodale commissie, de predikant gevraagd of ongevraagd gedurende enige tijd gehele of gedeeltelijke vrijstelling van werkzaamheden verlenen.</p> <p>Een besluit daartoe kan eerst worden genomen na overleg met het regionale college voor de visitatie.</p>	<p>Indien in een gemeente spanningen optreden in verband met ontwikkelingen in de gemeente of het functioneren van de predikant kan het breed moderamen van de classicale vergadering na overleg met de kerkenraad en met de predikant en in geval van een predikant die verbonden is aan een evangelisch-lutherse gemeente in overleg met de president van de evangelisch-lutherse synode, de predikant gevraagd of ongevraagd ..... gehele of gedeeltelijke vrijstelling van werkzaamheden verlenen. [..]</p> <p>De vrijstelling wordt verleend voor een beperkte periode. Het breed moderamen van de classicale vergadering kan de vrijstelling verlengen voor telkens beperkte tijd of totdat een procedure is beëindigd.</p>
2	<p>De vrijstelling wordt verleend voor een beperkte periode. Gedurende deze periode onthoudt de predikant zich van de ambtswerkzaamheden waarvoor vrijstelling is verleend.</p>	<p>[.. zie lid 1]</p> <p>Gedurende de periode van vrijstelling onthoudt de predikant zich van de ambtswerkzaamheden waarvoor vrijstelling is verleend.</p>

5.8 LOSMAKING (ORD. 3-20)

In de betrokkenheid van het breed moderamen van de classicale vergadering en van het college voor de visitatie wordt geen wijziging voorgesteld.

10 Het tweede deel van lid 4 en 5 kunnen vervallen door het voorstel voor ord. 3-15-4 en ord. 3-16-4.

	Huidige tekst (ord. 3-20)	Voorstel
4	<p>Na afloop van de vastgestelde termijn wordt de betrokken predikant ontheven van de werkzaamheden en losgemaakt van de gemeente.</p> <p>Betrokkene behoudt als predikant van de kerk de bevoegdheid tot de bediening van Woord en sacramenten, en is, tenzij deze de kleine synode laat weten dat de omstandigheden het onmogelijk maken een beroep in overweging te nemen, beroepbaar predikant voor een periode van vier jaar. Deze periode kan telkens met vier jaar door</p>	<p>Na afloop van de vastgestelde termijn is de betrokken predikant losgemaakt van de gemeente.</p> <p>Rest vervalt</p>

	de kleine synode worden verlengd	
5	Aan de losgemaakte predikant wordt een wachtgeld toegekend met inachtneming van de bepalingen van de generale regeling rechtspositie predikanten.	Vervalt

5.9 ONTHEFFING (ORD. 3-21)

Ook hier kan lid 3 over het wachtgeld vervallen.

	Huidige tekst (ord. 3-21)	Voorstel
3	Aan de onthevene wordt een wachtgeld toegekend met inachtneming van de bepalingen van de generale regeling rechtspositie predikanten.	vervalt

5.10 PREDIKANTEN IN ALGEMENE DIENST (ORD. 3-22)

5 Het GCKO is zich ervan bewust dat er een studie loopt naar de situatie van de predikanten in algemene dienst. In afwachting van de resultaten daarvan stelt het GCKO nu met betrekking tot ord. 3-22 slechts enkele wijzigingen van technische aard voor, waardoor dit artikel beter past in de nieuwe systematiek van dit deel van ordinantie 3.

10 In lid 1 wordt bepaald dat een predikant ook werkzaam kan zijn in een regio. Dit moet uiteraard vervallen.

In lid 1 is ook sprake van de evangelisch-lutherse synode. Dit is minder juist. Naast classis en kerk moet worden gesproken over de evangelisch-lutherse gemeenten tezamen⁵, zoals ook gebeurt in ord. 3-15-1.

15 Het slot van lid 2 kan vervallen (zie ord. 3-15-4). De toevoeging ‘zonder voorafgaande ontheffing van of ontzetting uit het ambt’ is overbodig. Door ontheffing of ontzetting is betrokkene geen predikant meer.

In lid 2 wordt ook gesproken over beroeping tot predikant-geestelijk verzorger. In ord. 3-23-2a wordt aangegeven welke predikanten voor een dergelijk beroep in aanmerking komen. Het GCKO stelt voor om dit ook hier op te nemen, korthedshalve door een verwijzing naar ord. 3-23-2a

	Huidige tekst (ord. 3-22)	Voorstel
1	Een predikant in algemene dienst verricht werkzaamheden die naar het oordeel van de desbetreffende ambtelijke vergadering, in rechtstreeks verband staan met de vervulling van het ambt van predikant en uitgaan van een classis, de in een door de kleine synode aangewezen regio samenwerkende classes, de evangelisch-lutherse synode of de kerk. De ambtelijke vergadering laat zijn oordeel dat de werkzaamheden in rechtstreeks verband staan met de vervulling van het ambt van predikant, toetsen door of vanwege de kleine synode.	Een predikant in algemene dienst verricht werkzaamheden die naar het oordeel van de desbetreffende ambtelijke vergadering, in rechtstreeks verband staan met de vervulling van het ambt van predikant en uitgaan van een classis, [...] de evangelisch-lutherse gemeenten tezamen of de kerk. De ambtelijke vergadering laat zijn oordeel dat de werkzaamheden in rechtstreeks verband staan met de vervulling van het ambt van predikant, toetsen door of vanwege de kleine synode.

⁵ Hoewel het hier gaat om een verbetering van de tekst zonder inhoudelijke wijziging, zal het advies van de evangelisch-lutherse synode worden gevraagd.

2	<p>De predikant wordt beroepen tot predikant dan wel tot predikant-geestelijk verzorger.</p> <p>Na beëindiging van de opdracht zonder voorafgaande ontheffing van of ontzetting uit het ambt wordt de betrokken predikant ontheven van de werkzaamheden. Betrokkene behoudt als predikant van de kerk de bevoegdheid tot de bediening van Woord en sacramenten, en is, tenzij deze de kleine synode laat weten dat de omstandigheden het voor betrokkene onmogelijk maken een beroep in overweging te nemen, beroepbaar predikant voor een periode van vier jaar. Deze periode kan telkens met vier jaar door de kleine synode worden verlengd.</p>	<p>De predikant wordt beroepen tot predikant dan wel, met inachtneming van art. 23 lid 2a, tot predikant-geestelijk verzorger.</p> <p>Na beëindiging van de opdracht</p> <p style="text-align: center;">is de betrokken predikant losgemaakt van de classis, de evangelische lutherse gemeenten tezamen of de kerk.</p>
---	---	---

5.11 PREDIKANT MET BIJZONDERE OPDRACHT (ORD. 3-23)

In lid 2 wordt geregeld wie als predikant-geestelijk verzorger beroepbaar is. Het GCKO stelt voor ook hier (als in ord. 3-4-1 zoals in april 2017 in eerste lezing aanvaard) te verwijzen naar ord. 13-17-3.

5

	Huidige tekst (ord. 3-23-2a)	Voorstel
2a	<p>Tot predikant-geestelijk verzorger is slechts beroepbaar degene die de desbetreffende opleiding heeft voltooid en als zodanig beroepbaar is gesteld.</p> <p>Degene die overeenkomstig ordinantie 3-4-1a beroepbaar is gesteld als predikant kan door de kleine synode beroepbaar worden gesteld tot predikant-geestelijk verzorger als betrokkene de daarvoor vereiste aanvullende opleiding heeft voltooid, behoudens - gelet op de bekwaamheden die betrokkene heeft verworven - door de kleine synode te verlenen ontheffing</p>	<p>Tot predikant-geestelijk verzorger is beroepbaar</p> <p>-degene die overeenkomstig ord. 13-17-3 als predikant-geestelijk verzorger beroepbaar is gesteld</p> <p>- de predikant die door de kleine synode beroepbaar is gesteld, nadat deze de daarvoor vereiste aanvullende opleiding heeft voltooid of daarvoor ontheffing van de kleine synode heeft verkregen vanwege verworven bekwaamheden.</p>

Ook hier kan het tweede deel van lid 4 worden bekort

	Huidige tekst (ord. 3-23-4)	Voorstel
	<p>De ambtelijke vergadering die de predikant met een bijzondere opdracht beroept, treft een regeling met de betrokken instelling waarin wordt vastgelegd dat deze ambtelijke vergadering verantwoordelijk is voor het werk dat de predikant met een bijzondere opdracht ambtelijk verricht en dat de gemeente respectievelijk de classis respectievelijk de evangelisch-lutherse gemeenten tezamen respectievelijk de kerk</p>	<p>De ambtelijke vergadering die de predikant met een bijzondere opdracht beroept, treft een regeling met de betrokken instelling waarin wordt vastgelegd dat deze ambtelijke vergadering verantwoordelijk is voor het werk dat de predikant met een bijzondere opdracht ambtelijk verricht en dat de gemeente respectievelijk de classis respectievelijk de evangelisch-lutherse gemeenten tezamen respectievelijk de kerk</p>

<p>niet aansprakelijk zal zijn voor de financiële gevolgen van ontheffing van of ontzetting uit het ambt of ontslag uit de dienstbetrekking.</p> <p>Na ontslag uit de dienstbetrekking zonder voorafgaande ontheffing van of zonder voorafgaande ontzetting uit het ambt wordt de betrokken predikant ontheven van de werkzaamheden. Betrokkene behoudt als predikant van de kerk de bevoegdheid tot de bediening van Woord en sacramenten, en is, tenzij deze de kleine synode laat weten dat de omstandigheden het onmogelijk maken een beroep in overweging te nemen, beroepbaar predikant voor een periode van vier jaar. Deze periode kan telkens met vier jaar door de kleine synode worden verlengd</p>	<p>niet aansprakelijk zal zijn voor de financiële gevolgen van ontheffing van of ontzetting uit het ambt of ontslag uit de dienstbetrekking. Na ontslag uit de dienstbetrekking</p> <p>is de betrokken predikant losgemaakt van de classis, de evangelische lutherse gemeenten tezamen of de kerk.</p>
--	---

5.12 EMERITAAT (ORD. 3-25)

In lid 2 wordt bepaald dat het breed moderamen van de classicale vergadering emeritaat verleent aan predikanten verbonden aan een gemeente. Het GCKO stelt voor deze taak te geven aan de kleine synode. De Kerk verleent de bevoegdheid en stelt beroepbaar. In analogie kan gesteld worden dat de Kerk ook de emeritusverklaring afgeeft. Bovendien zijn alle benodigde gegevens bekend bij de synode die het register van predikanten bijhoudt.

	Huidige tekst (ord. 3-25)	Voorstel
2	<p>In geval van een predikant die aan een gemeente verbonden is, geschiedt de emeritusverklaring door het breed moderamen van de classicale vergadering. In alle andere gevallen geschiedt de emeritusverklaring door de kleine synode.</p>	<p>[....]</p> <p>De emeritusverklaring geschiedt door de kleine synode.</p>

10 5.13 ONTHEFFING OP EIGEN VERZOEK (ORD. 3-26; BESLUIT 13)

Besluit 13 betreft

een aanvulling van de kerkordelijke bepalingen inzake de ontheffing van werkzaamheden, zodanig dat het generaal college voor de ambtsontheffing op gezamenlijk verzoek van gemeente en predikant de predikant van de werkzaamheden kan ontheffen, nadat de predikant tenminste 12 jaar aan de gemeente verbonden is geweest en nadat de classispredikant hierover geadviseerd heeft. Het verzoek kan niet worden ingediend als de periode tussen de datum van ontheffing en de AOW-datum korter is dan de maximaal voor de predikant geldende wachtgeldduur plus twee jaren. Na de ontheffing heeft de predikant het recht de eventuele ambtswoning nog 18 maanden lang te bewonen en kan hij bij de Beheercommissie centrale kas predikantstraktementen een wachtgeld aanvragen als bedoeld in artikel 29 van de generale regeling rechtspositie predikanten. De Beheercommissie centrale kas predikantstraktementen brengt bij de gemeente een bijdrage in de wachtgeldkosten in rekening ter hoogte van 18 maanden bezettingsbijdrage. Na de ontheffing van de werkzaamheden behoudt de predikant de bevoegdheid tot bediening van Woord en sacramenten en krijgt hij de status van beroepbaar predikant. De invoering van de gewijzigde

regeling wordt zodanig gepland dat de Beheercommissie centrale kas predikantstraktementen in staat is de te verwachten extra wachtgeldkosten die de wijziging met zich zal meebrengen, tijdig te begroten en dat het eerste gebruik van de regeling niet zal plaatsvinden binnen twee jaar nadat de regeling voor de classispredikant van kracht is geworden.

5

Het besluit wil de mogelijkheid creëren dat de predikant wachtgeld krijgt indien predikant en gemeente gezamenlijk een verzoek tot losmaking indienen. Voorwaarde voor het wachtgeld is dat de predikant (ten minste) twaalf jaar de gemeente heeft gediend, en dat de wachtgeldperiode niet langer doorloopt dan tot twee jaar voor de AOW-leeftijd. De gezamenlijke aanvraag is een variant van de aanvraag die een predikant in bijzondere omstandigheden kan doen, zoals geregeld in ord. 3-26-2. Het bijzondere van de variant is wel dat er recht op wachtgeld ontstaat; dat zal nader worden geregeld in de generale regeling.

10

In het besluit is opgenomen dat het generale college voor de ambtsontheffing de losmaking uitspreekt. Het GCKO acht dit niet noodzakelijk en -gezien de taak van het college voor de ambtsontheffing- minder gewenst. Er behoeft immers geen beoordeling van de situatie (ord. 3-20) laat staan van de geschiktheid van de predikant (ord. 3-21). Het inschakelen van genoemd college kan ten onrechte de indruk wekken dat de geschiktheid van de predikant ter discussie staat. In de nota wordt echter aangegeven dat de rol van het college voor de ambtsontheffing zich moet beperken tot de vraag of naar het oordeel van de classispredikant niet één van de partijen de andere partij onder druk heeft gezet. Het is dan eenvoudiger om het breed moderamen het besluit te laten nemen, waarbij de classispredikant aan de besluitvorming deelneemt. Het is immers de classispredikant die moet bewaken dat partijen niet onder druk zijn gezet. Deze kan dit net zo goed (en met minder tijdsbeslag) inbrengen in het breed moderamen.

15

20

25

Het GCKO stelt daarom voor de losmaking te laten uitspreken door het breed moderamen van de classicale vergadering, net als bij de aanvraag om losmaking vanwege bijzondere omstandigheden. Het recht op wachtgeld wordt nader geregeld in de generale regeling.

30

De nota bepaalt dat er tussen einde wachtgeld en AOW-leeftijd twee jaar moet zitten. Dat betekent dat een predikant die (minder dan) 19 jaar voor de AOW-leeftijd naar een nieuwe gemeente gaat, niet van de regeling gebruik kan maken. Immers een predikant die zeven jaar voor de AOW-leeftijd zit heeft – volgens de huidige regeling – recht op wachtgeld tot de AOW-leeftijd (bij minimaal vijftien dienstjaren).

35

Het GCKO onderkent dat de regeling niet gebruikt moet worden als een vorm van vroegpensioen, en billijkt dat het wachtgeld niet mag doorlopen tot de AOW-leeftijd. Tegelijkertijd merkt het op dat het wachtgeld bedoeld is als overbrugging, en dat aan het wachtgeld reïntegratieverplichtingen verbonden zijn. Toch wijst het GCKO op een mogelijke onbillijkheid: een predikant die 19 jaar voor de AOW-leeftijd in zijn eerste gemeente begint kan van de regeling gebruik maken (het wachtgeld is dan vijf jaar en eindigt dus twee jaar voor de AOW-leeftijd) en een even oude predikant die meer dienstjaren heeft kan dit niet. Dit zou kunnen worden opgelost door in deze gevallen altijd het wachtgeld twee jaar voor de AOW-leeftijd te laten eindigen. Maar daarover zal nader overleg nodig zijn. Als de regeling – doordat meer gemeenten en predikanten er gebruik van kunnen maken – hierdoor te duur wordt, zal de vraag moeten worden gesteld, of de regeling wel moet worden ingevoerd. Hoe dit zij, een en ander zal bij generale regeling (of in de uitvoeringsbepalingen) moeten worden geregeld. Voor de kerkordelijke vertaling is alleen van belang dat er situaties kunnen zijn waarbij na twaalf jaar geen recht op wachtgeld ontstaat. In de tekst is daarom toegevoegd dat de regeling alleen mogelijk is als er recht op wachtgeld is.

40

45

De losmaking als bedoeld in lid 2 net als die bedoeld in besluit 13 betreft gemeentepredikanten. Predikanten in algemene dienst en predikanten met bijzondere opdracht kunnen immers ontslag nemen en zijn daarmee losgemaakt.

- 5 Naast de losmaking, bedoeld in lid 2 en besluit 13 is er ook de mogelijkheid dat een predikant ontheffing van het ambt vraagt. Dit wordt geregeld in lid 1 van dit artikel. Dit betreft alle predikanten, zowel dienstdoende predikanten en predikanten buiten vaste bediening. In lid 3 wordt geregeld dat deze ontheffing verleend wordt door het breed moderamen van de classicale vergadering als het om predikanten verbonden aan een gemeente gaat. Het GCKO stelt voor om deze ontheffing in alle gevallen toe te vertrouwen aan de kleine synode.
- 10 In het voorstel vervalt lid 3. De ontheffing geschiedt in alle gevallen door de kleine synode (opgenomen in lid 1) en de losmaking bedoeld in lid 2 geschiedt door het breed moderamen van de classicale vergadering (opgenomen in lid 2). Predikanten in algemene dienst en predikanten met bijzondere opdracht zijn losgemaakt door hun ontslag uit de dienst.

	Huidige tekst (ord. 3-26)	Voorstel
1	Het staat een predikant niet vrij het ambt neer te leggen. Een predikant kan evenwel op eigen verzoek eervol van het ambt worden ontheven . Indien in dit verzoek wordt bewilligd, is betrokkene niet langer bevoegd tot de bediening van Woord en sacramenten.	Het staat een predikant niet vrij het ambt neer te leggen. Een predikant kan evenwel op eigen verzoek eervol van het ambt worden ontheven door de kleine synode . Indien in dit verzoek wordt bewilligd, is betrokkene niet langer bevoegd tot de bediening van Woord en sacramenten.
1a	Wanneer degene die van het ambt werd ontheven, opnieuw toelating tot het ambt van predikant in de Protestantse Kerk in Nederland verlangt, beoordeelt de kleine synode nadat een onderzoek naar de geschiktheid als bedoeld in ord. 13-9 is ingesteld of, en zo ja onder welke voorwaarden, de weg naar het colloquium kan worden geopend.	<i>Ongewijzigd</i>
2	Een predikant die door bijzondere omstandigheden het ambt niet langer kan vervullen, wordt op eigen verzoek eervol van de werkzaamheden ontheven. Betrokkene behoudt als predikant van de kerk de bevoegdheid tot de bediening van Woord en sacramenten, en is, tenzij deze de kleine synode laat weten dat de omstandigheden het onmogelijk maken een beroep in overweging te nemen, beroepbaar predikant voor een periode van vier jaar. Deze periode kan telkens met vier jaar door de kleine synode worden verlengd.	Een predikant die door bijzondere omstandigheden het ambt niet langer kan vervullen, wordt op eigen verzoek door het breed moderamen van de classicale vergadering losgemaakt van de gemeente .
2a		Het breed moderamen van de classicale vergadering kan een predikant die

		tenminste twaalf jaar als predikant voor gewone werkzaamheden aan een gemeente verbonden is en recht heeft op wachtgeld, op gezamenlijk verzoek van de kerkenraad en de predikant losmaken van de gemeente.⁶
3	In het geval van een predikant die verbonden is aan een gemeente, wordt de ontheffing van de werkzaamheden dan wel van het ambt verleend door het breed moderamen van de classicale vergadering en in alle andere gevallen door de kleine synode	Vervalt

5.14 LOSMAKING BIJ ZIEKTE EN ARBEIDSONGESCHIKTHEID(ORD. 3-26A)

- Art. 26a is opgenomen als een noodmaatregel om te voorkomen dat de predikant zonder inkomen komt, omdat de gemeente niet langer hoeft te betalen (na twee jaar) en de vaststelling van de mate van arbeidsongeschiktheid nog niet is afgerond en de predikant dus nog niet (gedeeltelijk) geëmeriteerd is. Nu staat de arbeidsongeschiktheidsuitkering los van emeritering: de predikant kan emeritaat aanvragen, maar als er uitzicht is op (gedeeltelijk) herstel in de verdere toekomst is daartoe geen reden meer. De losmaking dan wel de vermindering van werktijd zal dan ook in alle gevallen moeten geschieden.
- 5 Voorgesteld wordt dat de kleine synode in die gevallen het besluit neemt en niet het breed moderamen van de classicale vergadering. Gegevens rond ziekte en arbeidsongeschiktheid zijn immers bij de kleine synode (via Bureau Predikanten) bekend.
- 10

	Huidige tekst (ord. 3-26a)	Voorstel
1	Een predikant die gedurende twee jaar de ambtelijke werkzaamheden wegens ziekte niet volledig heeft verricht –naar regels bij of krachtens generale regeling gesteld–, terwijl op de dag na deze twee jaar de mate van arbeidsongeschiktheid van betrokkene nog niet is vastgesteld, wordt indien deze op die datum de werkzaamheden in het geheel niet heeft hervat, door het breed moderamen van de classicale vergadering met ingang van dezelfde datum losgemaakt van de gemeente. De betrokkene wordt voor de duur van vier jaar beroepbaar predikant.	Een predikant die gedurende twee jaar de ambtelijke werkzaamheden wegens ziekte niet volledig heeft verricht –naar regels bij of krachtens generale regeling gesteld – wordt indien deze op die datum de werkzaamheden in het geheel niet heeft hervat, door de kleine synode met ingang van dezelfde datum losgemaakt van de gemeente.
2	Een predikant die gedurende twee jaar de ambtelijke werkzaamheden wegens ziekte niet volledig heeft verricht –naar regels bij of krachtens generale regeling gesteld–, terwijl	Een predikant die gedurende twee jaar de ambtelijke werkzaamheden wegens ziekte niet volledig heeft verricht –naar regels bij of krachtens generale regeling gesteld–

⁶ Gewacht wordt nog op besluitvorming n.a.v. financiële doorrekening

	op de dag na deze twee jaar de mate van arbeidsongeschiktheid van betrokkene nog niet is vastgesteld, wordt indien deze op die datum de werkzaamheden gedeeltelijk niet heeft hervat, door het breed moderamen van de classicale vergadering naar die mate met ingang van dezelfde datum werktijdvermindering toegekend.	wordt indien deze op die datum de werkzaamheden gedeeltelijk niet heeft hervat, door de kleine synode naar die mate met ingang van dezelfde datum werktijdvermindering toegekend.
3	Een predikant die wegens de vaststelling van gedeeltelijke arbeidsongeschiktheid of de in lid 2 genoemde werktijdvermindering voor minder dan de werktijd genoemd in artikel 3-17-1 aan de gemeente verbonden is gebleven, wordt indien deze ander werk aanvaardt door het breed moderamen van de classicale vergadering losgemaakt van de gemeente met ingang van de datum van aanvang van dat werk.	Een predikant die wegens de vaststelling van gedeeltelijke arbeidsongeschiktheid of de in lid 2 genoemde werktijdvermindering voor minder dan de werktijd genoemd in artikel 3-17-1 aan de gemeente verbonden is gebleven, wordt indien deze ander werk aanvaardt door de kleine synode losgemaakt van de gemeente met ingang van de datum van aanvang van dat werk.
4	Aan de predikant die krachtens lid 1 wordt losgemaakt van de gemeente of aan wie krachtens lid 2 werktijdvermindering wordt toegekend wordt wachtgeld toegekend naar regels bij generale regeling gesteld.	<i>vervalt</i>

5.15 ARTIKEL 27. BEVOEGDHEDEN VAN PREDIKANTEN BUITEN VASTE BEDIENING

Lid 2 over opnieuw beroepbaar stellen van een predikant buiten vaste bediening wordt in het voorstel van het GCKO verplaatst naar art. 15 (zie daar) en moet hier dus vervallen.

	Huidige tekst (ord. 3-27)	Voorstel
2	Een predikant buiten vaste bediening die niet beroepbaar is, wordt op eigen verzoek door de kleine synode, al of niet onder voorwaarden, beroepbaar gesteld, tenzij het belang van de kerk zich daartegen verzet. Betrokkene is beroepbaar predikant voor een periode van vier jaar. Deze periode kan telkens met vier jaar door de kleine synode worden verlengd.	<i>vervalt</i>

5

6 GENERALE REGELING

In de generale regeling rechtpositie predikanten zal in art. 28, nu in de ordinanties niet meer vermeld wordt in welke situaties wachtgeld verkregen wordt (zie hiervoor 5.1.3), de opsomming van de situaties waarin wachtgeld verkregen wordt moeten worden aangevuld. Art. 20-5 kan vervallen, nu de inhoud (ruimer) is opgenomen in ord. 3-16-6.

10

Een voorstel voor aanpassing van de generale regeling zal bij de tweede lezing worden aangeboden. Hierover is overleg met het Georganiseerd overleg Predikanten en met de Beheercommissie Centrale Kas Predikanten vereist.

15

7 ORDINANTIE 10-9 (WACHTGELD)

De vermelding van het wachtgeld dient, net als in ordinantie 3 te vervallen.

	Huidige tekst (Ord. 10-9)	Voorstel
7	<p>Ten aanzien van degene die zich schuldig maakt aan veronachtzaming of misbruik van het ambt dan wel de bediening dan wel de door de kerk toegekende bevoegdheden, kan gebruik gemaakt worden van de volgende middelen van kerkelijke tucht: (opsomming) In het geval toepassing wordt gegeven aan de in dit lid genoemde middelen dient het betreffende college zich er van te vergewissen of niet tevens toepassing dient te worden gegeven aan de middelen genoemd in de leden 6 en 7a. In het geval toepassing wordt gegeven aan één of meer van de onder d of e genoemde middelen wordt aan de predikant of degene die in een bediening is gesteld - naar regels bij generale regeling gesteld - een wachtgeld toegekend</p>	<p>Ten aanzien van degene die zich schuldig maakt aan veronachtzaming of misbruik van het ambt dan wel de bediening dan wel de door de kerk toegekende bevoegdheden, kan gebruik gemaakt worden van de volgende middelen van kerkelijke tucht: (opsomming) In het geval toepassing wordt gegeven aan de in dit lid genoemde middelen dient het betreffende college zich er van te vergewissen of niet tevens toepassing dient te worden gegeven aan de middelen genoemd in de leden 6 en 7a. <i>vervalt</i></p>

5 Het GCKO merkt op dat het wachtgeld voor kerkelijk werkers (in bediening of in het ambt) geregeld moet worden in de GR Kerkelijk medewerkers.

8 INVOERING

De beoogde invoeringsdatum is 1 mei 2018.